

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 235 — Štev. 235

NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 2, 1941 — TOREK, 2. DECEMBRA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

POGAJANJA Z JAPONSKO

JAPONSKI KABINET JE VČERAJ SKLENIL, DA SE POGAJANJA NADALJUJEJO. PREDSEDNIK SE JE VRNIL V WASHINGTON IZ WARM SPRINGS, GA.

Predsednik Roosevelt je prevzel vse diplomatske in vojaške zadeve glede Japonske v svoje roke, ker luč miru poje ma na Iztoku in ker je japonski poslanik admiral Kéisaburo Nomura rekel časnikarjem poročevalcem: "Treba je modrega državnštva, da reši položaj."

Nad Washingtonom je bilo težko ozračje, ko se je predsednik Roosevelt malo pred polnočnim vrnil iz Warm Springs, Ga., v Belo hišo, da od državnega tajnika Cordella Hulla prejme poročilo o svojem dopoldanskem razgovoru z japonskim zastopnikom.

Poročila, ki so prišla v Washington, namenjajo, da Japonci zbirajo veliko armato v južnem delu Indo-Kine, da vdarijo na Thailandijo, cesar pa Združene države ne bi moglo trpeti. V Manili na Filipinah so bili preklicani vsi dopusti v armadi in mornarici. V Holandski Indiji ste bili mobilizirani armada in zračna sila.

Japonski kabinet je včeraj na svoji izvanredni seji sklenil, da se pogajanja v Washingtonu nadaljujejo in v Tokio se je upanje na mir takoj povečalo. Toda časopisje še dalje zahteva, da morajo Združene države zmanjšati svoje zahteve glede Daljnega Iztoka. Poleg tega pa se je tudi Hong-Kong vojaško popolnoma pripravil, kakor tudi Havajsko otočje.

Ko je predsednik prišel v Belo hišo, je takoj šel v svoj urad v drugem nadstropju, kjer je ob istem času sprejel admirala Harolda R. Starka, šefa mornariških operacij in državnega tajnika Hulla, ki mu je poročal o svojem nad eno uro razgovoru z admiralom Nomuro in posebnim japonskim odposlancem Saburo Kurusom.

Kmalu nato se je iz bolnišnice pripeljal prvi predsednikov svetovalec Harry Hopkins. Popoldne pa je predsednik sprejel še državnega podtajnika Sumnera Wellesa, ki je malo prej imel razgovor z angleškim poslanikom lordom Halifaxom.

Četudi pa so se pogajanja z japonskimi zastopniki obnovila, vendar uradni krogi ne pričakujejo povoljnega izida. Zato je uradni Washington bolj zavil v vojaško kot pa v diplomatsko ozračje, zlasti še, ker Japonska še ni odgovorila na Hullovo pogoje.

Odstopivši poslanik v Thailandiji Hugh G. Grant je včeraj rekel: "Ako Japonci v resnici hočejo vojno, naj jo imajo sedaj. Prepričan sem, da jih moremo v dobi nekaj mesecev uničiti z močnejšo zračno in mornariško silo."

Bog ni smel vsvariti Havaja
List "Jomiuri" v Tokio pravi: "Ako ne bi bilo Havajskih otokov, bi bila vojna med Japonsko in Združenimi državami nemogoča. Bog ni mogel biti naklonjen ljubiteljem miru, ko je vsvaril te otoke."

"Jomiuri" dalje izvaja, da je Japonska sedaj na istem stališču, kot so bile Združene države leta 1776, ko so si kolonije priborile neodvisnost, enakost in pravico, kar hoče sedaj napraviti Japonska v osrednji Aziji.

Če se Združene države sedaj upirajo tej japonski nameri, tedaj jasno kažejo, da hočejo uničiti Japonsko in dobiti nadoblast nad Azijo.

LOČENI PRIJATELJI

Nek ameriški časnikarji poročevalci, ki se nahajajo pri 8. ameriški armadi nekje v Libijskih puščavi, poročajo naslednje:

200 nemških in 300 laških ujetnikov, ki so se peljali s truki v ozadje, se je vstavilo in so pri obedu. Toda Nemci in Italijani so ločeni in se vozijo vsak v svojih trukih. Italijani pravijo, da Nemci tako zahtevajo. Italijani so bolj ponižni. Na vprašanje, kaj si najbolj želi, je nek Italijan odgovoril: "Vino, špageti in da zopet vidim Napoli." Italijani se radi puste fotografirati, upajoč, da bo njihova slika prišla v Italijo in da je bodo domači spoznali in bodo vedeli, da je njih dragi še živ.

Nemci pa so oholi, boljše oblačeni kot Lah in jedo mesne konzerve iz Danske, se pred kamero postavljajo ošabno in se ne marajo smejati. Nek nemški infanterist, ki govori angleško, je povedal, da so njegovi čevlji iz Čehoslovaške, uniforma iz Francije, vžigalnice iz Švedske, cigarete pa iz Grške.

BOJI V AFRIKI

Nemški poveljnik v Libiji general Erwin Rommel je vrgel včeraj tanke in infanterijo proti angleški armadi okoli Rezegha in posrečilo se mu je, zariti se nekoliko v angleško črto, toda po kratkem boju so bili Nemci vrženi nazaj. Na istem kraju je bila razbita laška oklopna divizija in poginila v beg. V teh bojih je angleška zračna sila v veliki premoči.

K angleškemu uspehu proti Nemcem in Italijanom v Libiji pa mnogo pomagajo tudi novi ameriški tanki, ki so sicer manjši kot nemški, toda so mnogo hitrejši, bolj gibljivi ter imajo njihovi topovi mnogo večji učinek kot pa nemški, četudi so dvakrat večji.

Sestanek med Petainom in Georingom

Včeraj sta se v Saint Florentinu, jugovzhodno od Parisa sestala maršal Henri Philippe Petain in maršal Hermann Goering. Kot pravi uradno poročilo, sta se sestala "v ozračju priščne ujudnosti". Navzoč je bil tudi admiral Jean Darlan. Kot pravi kratko poročilo, sta razpravljala o "sodelovanju" med obema državama in da sta tozadevno pogodbo tudi podpisala.

Litvinov na potu v Ameriko

Novi sovjetski poslanik v Washingtonu Maksim M. Litvinov, je s svojo soprogo z aeroplanom došel v Manilo na Filipinih. Ameriški visoki komisar Francis B. Sayre je Litvinovu na čast priredil svečan banket, na katerem so bili navzoči skoro vsi ameriški in filipinski dostojanstveniki, razun predsednika Manuela Quezona, ki "ni bil dobro razpoložen."

Nova stavka pri Bell Aircraft

Delavci zahtevajo višje plače in pravico soodločevanja v tovarni. — Posredovalna komisija upa, da bo mogoče preprečiti stavko železničarjev.

V Buffalo, N. Y., je bilo na velikem zborovanju krajevnih unije avtornih delavcev sporočeno, da so se pogajanja med unijo in vodstvom Bell Aircraft Corporation izjavila. Delavci zahtevajo višje plače ter soodločevanje glede delavskih zadev pri upravi tovarne. Če se v zadnjem hipu ne pojavi kakšna važna izprememba, bo v sredo zjutraj ob osmih zastavljeno 11.000 delavcev Bell Aircraft Corporation, ki ima velika vladna naročila. Bellove tovarne v Buffalo in Niagara Falls izdelujejo velike bombnike.

V torek zvečer bo na ponovnem zborovanju padla odločitev.

United Mine Workers so poslali formalni ultimatum American Magnesium Corporation v Buffalo, N. Y., katera izdeluje važne sestavne dele za letala. Rok ultimata potoče 8. decembra. Družba je podružnica Aluminum Company of America. Predsednik Harry J. Deutsch je bil kar na kratko izjavil, da se z unijo ne bo pogajati glede zvišanja plač.

V Washingtonu, D. C., je W. L. Morse, predsednik Rooseveltove posredovalne komisije, izjavil, da železničarji najbrž ne bodo zastavkali. Predsedniku bo predložil poročilo o dosedanjem poslovanju komisije in ga prosil, naj komisije razpusti.

Petsto delavcev zrakoplovne tovarne "Air Associated Corporation" v Bendix, N. J., je poslalo predsedniku Rooseveltu prošnjo, naj pokliče iz in izpred tovarne vojaštvo, češ, da so zopet zavladale normalne razmere. Vojaštvo je pred nekaj tedni zasedlo tovarno vsled vedno ponavljajočih se delavskih izgredev. Pri podjetju je zaposlenih nad šeststo delavcev.

Iz Lansinga v državi Michigan poročajo, da je državni posredovalni oblastni uspešno uravneli stavko pri Atlas Drop Forge Company. Šlo je za zvišanje plač, ki ga uprava spočetka ni hotela dovoliti. Pozneje sta obe stranki nekoliko popustili.

Konec lovske seziye

30. novembra je bila zaključena v newyorški državi lovska seziya za srnjake in jelenje. Trajala je mesec dni. Lovske licence si je nabavilo 158 tisoč 226 lovcov, ki so podrli vsega skupaj 13 tisoč 641 srnjakov in jelenov. Pri tem se je smrtno ponesrečilo 13 lovcov, pri lovu na drugo divjad pa 19. En lovec se je izgubil v Adirondack gorovju in ga doslej niso našli. Ranjenec je bilo nad sto lovcov.

Letos je bilo posebnih licenc za lov na srnjake oddanih 19 tisoč.

ŠIBKA KONTROLA NAD CENAMI

Vlada je morala predlogo precej omiliti, da je zadovoljila farmerje in delavce. — Za njo je bilo 224, proti nji pa 161 glasov.

Poslanska zbornica je z 224 proti 161 glasovom sprejela vladno predlogo glede kontrole nad cenami. Zastopniki farmerjev in delavcev so ji spočetka ostro nasprotovali, in sprejeta je bila šele v zelo omiljeni obliki. Vlada je pač morala popustiti do skrajnosti.

Administratorju L. Henegronu, ki mu je bil poveril predsednik Roosevelt kontrolo nad cenami, je bila oblast znatno zmanjšana. Poseben odbor pektorice bo smel vsako njegovo odločitev zavrniti.

Če bi administracija ne bila zadovoljna s temi omejitvami, bi bila njena predloga gladko porazena.

V svoji sedmih obliki določa, da sme posamezni administrator uvajati za ene izdelke in prideleke najvišje cene, do

čim ima prizivni odbor, sestojec iz petih članov, pravico vsako njegovo odredbo zavrniti. Z drugimi besedami rečeno: administrator je v vseh ozirih odvisen od te nadzorne komisije.

Republikanski predlog, naj bo predloga enostavno vrnjena zborničnemu bančnemu odseku, je bil porazen s 171 proti 134 glasovom.

Skoro istočasno je bilo v Chicagu dvignjenih 52 obtožb proti 14 firmam "American Meat Instituta" ter proti 37 posameznim osebam, ker so se zarotile določiti cene klavni živini ter diktirati konsumentom, po kakšni ceni naj plačujejo meso.

Obtožene firme kontrolirajo približno 90 odstotkov ameriške mesne produkcije ter imajo

Ford ni posebno zadovoljen z unijo

Navzlic pogodbi se še vedno pojavljajo "divje stavke" in zastoji v produkciji. — Fordova družba se noče javno pritoževati.

Pred šestimi meseci je Ford Motor Company v Detroitu, Mich., podpisala pogodbo z United Automobile Workers (CIO). Kakšne so posledice? Ali so se razmere v Fordovih tovarnah izboljšale? Ali je kompanija kaj na dobičku?

Fordovi uradniki pravijo, da pogodba ni imela tako ugodnih posledic kot so upali, da jih bo imela.

Ob času podpisa je izjavila unija, da je to najbolj liberalna pogodba, kar so jih kdaj sklenili United Mine Workers. Ne določa namreč samo priznanje unije, pač pa tudi unijski šop in check-off sistem, to se pravi, da kompanija odtrguje delavcem od plače unijske prispevek in jih izroča uniji. Check-off sistem smatra unija avtornih delavcev za svojo največjo pridobitev. Unija ima kontrakte z vsemi velikimi avtornimi družbami, toda razen Forda ni nobena priznala check-off sistema.

Prvi ček je izročila Fordova družba uniji meseca avgusta in sicer za 133 tisoč 244 dolarjev; septembra za 126 tisoč 447 dolarjev in oktobra za 126 tisoč 146 dolarjev. Novemberski ček je bil skoro istotako velik kot oktoberski.

Največ je dobil local 600, h kateremu spada 87,000 delavcev Rouge in drugih detroitskih tovarn.

Ta local je dobil meseca oktobra 93 tisoč 800 dolarjev ter je po zadržanju unijskih uradnikov najbogatejši local ameriškega delavstva v Združenih državah.

V splošnem je pa Ford pre-

cej razočaran. Izza podpisanja pogodbe ni bilo skoro dne brez kakšne "divje stavke" ali drugačnih delavskih motenj. Nekoč je bila v šestindvajsetih zaporednih dneh produkcija šestindvajsetkrat prekinjena.

Fordova kompanija trdi, da je producirala teh šest mesecev kar s precejšnjo izgubo. V vsem tem času se ni niti uni-

RUDNIKI, TOVARNE V JUGOSLAVIJI POČIVAJO, — pravi dr. Sekulić

Iz Londona poroča AP:

Dr. Miloš Sekulić, bivši predstojnik beogradske vojne bolnice je izjavil, da nemške oblasti v premaganih balkanskih državah načrtno ubijajo po sto talcev za vsakega nemškega vojaka. Dr. Sekulić, ki je v oktobru pobegnil iz Srbije je na seji za tisk, ki jo je priredila jugoslovanska vlada v Londonu izjavil, da v ozemlju pod bolgarsko, madžarsko in italijansko zasedbo vladajo nemiri in lakota. Dejal je, da so Nemci tako oropali Beograđanin in okoliška mesta — s silo ali pa z "okupatorskimi maršami", da ljudstvo skoraj umira od lakote, v krajih, ki so nekdanj imeli vsega v obilju.

"Noben rudnik v Srbiji ne dela, zaradi poškodovanj, je dejal dr. Sekulić, nobena večja tovarna ne dela, zaradi pomanjkanja sirovin, zlasti pa tovarne tekstilnih potrebščin.

Železnice so v prometu v spremstvu letal in težkih oklopnih edin.

Pobegli doktor pripoveduje,

Nemci se umikajo

Posebno poročilo z ruske fronte pravi, da so Rusi pri zasledovanju bežeče nemške armade zapadno od Rostova uničili 102 nemška aeroplana, 118 tankov in topov.

Redno poročilo, ki je bilo izdano malo prej, pravi, da se Nemci ne umikajo samo na južni fronti, temveč da so bili tudi na fronti pred Moskvo odbiti vsi nemški napadi. Moskovo radio postaja pravi, da je 37. ruska armada pod spretnim poveljstvom generalnega majorja Lopatina zapeljala usodo nemške armade pri Rostovu pod poveljstvom generalnega polkovnika Paula Ludwiga von Kleista. Njegova armada je razbita in je sedaj v veliki nevarnosti, da jo Rusi obkolijo.

Rusi pravijo, da so bila z nemškim porazom pri Rostovu vrata na Kavkaz zopet zaprta in da so Nemci doživeli svoj najhujši poraz ter izgubili vse, kar so si v enem mesecu z velikim trudom in velikimi žrtvami pridobili.

Nemci se sicer na južni fronti z vso silo branijo in se skušajo vstaviti, toda neprestanih napadov domskih kozakov ne morejo zdržati in se z veliko naglico in velikem neredu umikajo.

Jo na leto več kot dva tisoč petsto milijonov dolarjev dežarnega prometa.

jo nikdar javno pritožila in ni uvedla proti nji disciplinarne akcije.

Osební Fordov ravnatelj Harry H. Bennett je izjavil:

Kompanija ni storila ničesar, upajoč, da bodo unijski uradniki dobili kontrolo nad svojimi člani ter preprečili nepostavne stavke. Če bi unijski uradniki posvetili toliko časa kritiki svojih članov kot ga izgube s kritiziranjem naše uprave, bi v naših tovarnah nikdar ne bilo nobenega zastoja.

da si nemški državljani ne upajo potovati sami z avtomobili in da je nedavno bil težko ranjen neki častnik nemškega Gestapa pri napadu blizu Beograda. Zaplenjena so imetja vseh židov in delati morajo težka dela.

Dr. Sekulić je izjavil, da je Bolgarska sirovo izvedla zasedbo Južne Srbije in izvršila mnogo ubojev. Skopje, nekdanje mesto s 80.000 prebivalci jih ima sedaj samo še 25.000. Izjavil je dalje, da ima četniška vojska, ki jo vodi polkovnik Draža Mihajlović nad 100.000 pristašev in da ima "nevidna" oblast sedaj svoj lastni generalni štab, svoje oddelke za zvezo in radijsko postajo."

Zavezniški odbor za poročevanje pravi v svojem zadnjem poročilu o stanju v zemljah pod oblastjo osi, da so v Jugoslaviji Nemci izvršili smrtno kaznen nad več kot 5000 osebami. V posameznih vaseh Jugoslavije je bil ujetljen vsak deseti človek, a vasi so bile požgane.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenian Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lupa, Sec. — Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$6.—; na pol leta \$3.—; na štiri leta \$12.—. Za New York na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50. Za inozemstvo na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1343

BOJIŠČE PRIHODNJEGA LETA

Strokovnjaki precej točno soglašajo, koliko bencina ima Nemčija na razpolago, in skoro natančno vedo, koliko u-metnega in umravnega olja producira. Znanje so jim tudi za-loge, s katerimi se je Nemčija preskrbela do junija letošnjega leta.

Z ozirom na to pa ni mogoče odgovoriti na vprašanje, kdaj bodo nemške zaloge izčrpane. Z gotovostjo se pa lahko trdi, da bo Nemčiji v doglednem času zmanjkalo olja in ben-cina, če se nemškimi armadam ne posreči zavzeti kavkaskih oljnih vrelcev.

Nemška fronta v Rusiji je dolga dva tisoč milj in na fronti je zaposlenih približno dve sto divizij. Ker je število nemških avtomobilov, traktorjev, tankov in letal na ruski fronti že vsaj približno znano, se lahko reče, da porabi Nemčija na mesec milijon ton olja in goriva. K temu pride še črna poraba in poraba na drugih frontah, ki znaša najmanj petstotisto ton.

Če so znašale nemške zaloge meseca junija šest milio-nov ton, bo začelo Nemcem najkasneje do spomladi resno primanjkovati tega najpotrebnejšega sredstva za nadaljeva-nje vojne.

Kavkaski oljni vrelci morajo vsled tega igrati v nem-ski strategiji odločilno vlogo. Predno je Rusija leta 1928 na-čela rezervne vrelce pri Pernu, med rekami Volgo, Uralom in Kamno, je dobivala iz Kavkaza devet desetih vsega olja, namreč 27 milijonov ton, dočim je znašala njena skupna pro-dukcija 30 milijonov ton.

Če se armadi nemškega feldmaršala Rundstedta posre-či zavzeti kavkasko oljno ozemlje, bo skorogotovo dobil le kup razvalin. V tem slučaju Rusi ne bodo uničili le vrelcev in sto-pov za vrtnanje, pač pa tudi oljeto in rafinerije. Povzročene škoda bi nemški inženirji in delavci ne mogli pred enim letom popraviti. Tega menja so že vsaj strokovnjaki. Ruska arma-da bi pa še vedno dobila dovolj olja in sicer iz ozemlja ob Volgi.

Pohlep po olju bi naltje gna najbrž naprej proti cilju — Iranu in Iraku. Iransko in iraško olje je za angleški imperij velikega pomena. Od njega je odvisno vzdrževanje sredozemskega brodovlja in od njega so odvisne angleške armade v Egiptu ter v Afriki.

Z ozirom na vse to se da približno ugibati, kje se bodo vršile odločilne bitke druge svetovne vojne. Njihovo središče bo v ogromnem ozemlju med Sredozemskim morjem, Čr-nim morjem in Kaspijskim jezerom, dočim bo skupna fronta še daleč preko. Zaenkrat je še vse preveč skrivnostnih voja-skih in diplomatskih problemov, da bi se dalo kaj točneje-ga reči o tem bojišču, ki se mu usoda naglih korakov pribli-žuje.

Nemčija se bori na "notranji", angleški imperij pa na "zunanji črti". Angleška "zunanja črta" predstavlja nad-vlado na morju ter dobavne vire skoro ves svet obsegaajočega imperija, dočim postaja nemška "notranja črta" čedalje bolj izim stiske in obupa.

Hitler se bolj in bolj oddaljuje od svojih dobavnih vi-rov. Za zaledjem njegovih armad mrmrajo nezadovoljni na-rodni ter čakajo trenutka, ko bodo odvrgli težke suženjske ve-rige.

Na Zapadu je angleško otočje z velikimi zalozami oro-žja, še bolj na Zapadu pa Amerika se z večjimi zalozami in z brezprimerno udarno silo, ki jo bo zastavila za uničenje sve-tovne nevarnosti — hitlerizma.

Zastopnik "neodvisne" Hrvatske

Iz Berlina poroča AP:
Pri proslavi trojnega spora-zuma v Berlinu je med 13 or-zavami "neodvisno Hrvatsko državo" zastopal "doglavnik" Lorković.

Močnejša luč v bakli svobode

Bakla v roki Boginje svobo-de, najznanejšega ameriške-ga kipa v newyorškem prista-nišču, bo dobila močnejšo sve-lobo. V nji bodo dne 1. januar-ja namestili tri svetilke po 3000 vatov. Svetlobo bo vide-ti dvajset milj daleč na mor-je.

Sen. Adams umrl

V ponedeljek je nenadoma umrl senator Alva Blanchard Adams. Bil je demokrat, toda Rooseveltov nasprotnik.

Povečana poraba goriva

Iz Hartforda, Conn., poro-čajo, da so zavarovalniški statistiki ugotovili, da je Ame-rika porabila v tekočem letu 11 odstotkov več goriva kakor lani, čeravno je bila je-senske mesece poraba goriva precej omejena. Letos je v A-meriki 35 milijonov 26 tisoč 373 trčkov in avtomobilov, torej dva in pol milijona več kakor lani. Za ta vozila je bilo treba 25 tisoč milijonov galon go-riva, skoro 3 tisoč milijonov galon več kakor lani. Dasi so novi modeli v primeri z lan-skimi precej dražji, jih ljudje nič manj ne pokupijo kakor la-ni.

KUPITE
DEFENSE SAVINGS BONDS
in STAMPS

Slovenske novice iz New Yorka in Brooklynja

Pretečeno soboto, dne 29. no-vembra sem se udeležil poroke v slovenski cerkvi sv. Cirila na Osmi cesti v New Yorku, pri kateri sta bila za vedno zve-zana po našem župniku Rev. P. J. Petricu, naš znani rojak Mr. Jerry Corel in Miss Fran-ces Sajnich. Udeležba pri isti je bila zelo velika od strani so-rodnikov novoporočencev, ka-kor od strani njihovih prijate-ljev in znancev. Zelo lepo je bilo, ko je po poroki bil tudi blagoslov z najsvetejšim, kakor tudi so bile litanije. Nato pa sem se udeležil svatbe z svojo boljšo polovico, katere se je vršila v dvorani našega rojaka Mr. Fr. Arneža v Brooklynju.

Udeleženi je bilo veliko šte-vilo povablencev, med kateri-mi je bilo veliko sorodnikov ženina in neveste iz daljnih mest: Clevelanda, Pittsburgha itd. Tudi slovensko pevsko društvo "Slovan" je bilo ob-tej priliki korporativno zasto-pano ter je novoporočencema zapelo na čast nekaj pesmi. Svatba je bila zelo lepo aran-žirana, ter postrežba prvovist-na v vseh oziirih, za kar gre zo-pet v tem oziru vsa čast Mrs. Arnež. Zabava se je vršila kar do rane zore; tako lepo in živahno je bilo, da se nikomur ni mudilo domov, kako pa bi se, ko se človek nahaja v tako prijetni domači družbi. Na tem mestu kličem novoporo-čencema vse najboljšo v nju-nem zakonskem stam ter da ju Bog ohrani na mnoga leta v zdravju in zadovoljstvu.

Takoj drugi dan, to je pre-tečeno nedeljo dne 30. nov. pa sem se udeležil velikega kon-certa za pomoč naši domovini, ki je bil vpriporjen v veliki dvorani Poljskega Nar. doma, v takozvani Arlington Hall v New Yorku, kateri je sijajno uspel, za kar vsa čast vsem udeležencem. Med udeleženci smo imeli tudi odlične goste, kot so ga. Krekova, soproga dr. M. Kreka, podpredsednika ju-goslovanske vlade v Londonu, gospa Furlan, soproga dr. Bo-risa Furlana, vseučilišnega profesorja, nadalje dr. Rybar, svetnik jugoslov. poslanstva v Washingtonu, D. C., kateri je imel tudi zelo zanimiv govor na programu, ter za katerega je žel buren aplavz od strani navzočih, nadalje sodnik Hon.

F. L. Hackenburg, ki je imel zelo zanimiv govor na tem ve-likem programu ter za katere-ga je bil deležen burnih ovacij od strani občinstva. Naj ome-nim, da je sodnik Hackenburg sin naše sobratke Češke. Na programu so nadalje nastopili naši vrli tamburaši pod vod-stvom našega aginoga Mr. Ivana Gerjoviča, nadalje so nasto-pila pevška društva "Domovi-na" in "Slovan" ter solisti Mr. Louis Rupnik, Miss Ann Kerie. z deklamacijami Mrs. Anna Krasna, poznana pod ime-nom "Primorska Slovenka" ter naši mali Johnny Grill, pod imenom Manhattan Accordion Club, pa so nastopili naši mali Johnny Grill, njegova sestra, ter Charles Penko Jr., in prav ljubko so zaigrali nekaj sloven-skih pjesmi. Kot finale tega velikega programa pa so na-stopila tri pevška društva t. j. "Domovina", "Slovan" in cerkveni zbor, katere so bila spremljana pri petju pesmi "Jadransko morje" in "U boj" po slov. tamburaški zboru pod vodstvom Mr. Ivana Ger-joviča.

Podrobnosti glede tega veli-kega programa se pridejo iz-pod peresa naše poštivovalne rojakinje Primorske Slovenke. Naj še omenim, da na tem kon-certu so nas posetili rojaki tu-di iz daljnih naselbin zboru Mr. Koprivšek iz Bethlehem. Pa, in Mr. in Mrs. Alex Pre-mir iz So. Norwalk. Conn.

Prihodnjo nedeljo dne 7. decembra pa se vrši isto v ve-liki dvorani Arlington Hall, 23 St. Marks Place, New York, N. Y., zopet veliki koncert v pro-slavo 23. obletnice narodnega ujedinjenja Jugoslavije. Na tem programu bodo nastopila slovenska, hrvatska in srbska kulturna društva, med kateri-mi bo nastopilo tudi slov. pev-sko društvo "Slovan" pod vodstvom Mr. I. Hudeta, na klavir pa bo spremljevala naša simpatična Slovenka Miss Eli-zabeth Meitzen, katere je "Slo-vanu" vedno na razpolago. Ka-darkoli jo potrebuje, zakar ji izrekam na tem mestu najlepšo zahvalo. Rojaki in rojakinje naprošeni ste, da se te, za nas vse tu živeče zavodne Jugoslo-vane zelo pomembne priredit-ve udeležimo v velikem števi-lu, ter s svojo navzočnostjo pri-

SLOVENCII

NAJBOLJ POPOPNA ZALOGA SLOVENSKE FOTOGRAFSKE PLOŠČ DOBITE PRI

JOHN MARSICH, Inc.
463 WEST 42nd STREET
NEW YORK, N. Y.

potemoremo do boljšega uspeha, katerega čisti dobiček je na-menjen našim trpečim sobra-tom in sosestram v naši pod-jarmljeni stari domovini. Pri-dimo vsi ter pokazimo, da se tega dobro zavedamo. Več o tem se pozneje.

Sedaj pa na tem mestu prav-uljudno naznanjam vsem na-šim rojakom in rojakinjam v Greater New Yorku in okolici, kakor tudi vsem našim lokal-nim kulturnim in podpornim organizacijam, da prirede veli-ki koncert naši vrli brooklyn-ski Tamburaši vseh treh zbo-rov v proslavo 10. letnice svo-jeja obstanka in sicer v nede-ljo dne 15. februarja 1942 v dvorani Slov. Nar. doma, 253 Irving Ave., v Brooklynju. Po-drobnosti glede istega bodo se-veda še pozneje objavljene. Vsa druga naša lokalna kul-turna kakor podporna društva se tem potom naproša, da ne prirejajo svojih zabav na gori-omenjeni dan, kar bodo Tam-buraši prav radevolje upošte-vali ob priliki svojih zabav.

Pozdravi!

Anthony Svet.

VITAMINI PROTI POAPNENJU ŽIL

Vitamin B razpade na šest sestavnih delov, izmed katerih se je eden — vitamin B-1 — dobro obnesel kot sredstvo pro-ti raznim živčnim boleznim. Nemški učenjak dr. Krieg je o-pazil nedavno pri eni svojih bolnic, ki je lečil njeno živčno bolezen z vitaminom B-1, da so se znatno skrcili veliki vozi po-pnjenih žil, da so popustile bolečine in da je izginil nepri-jetni občutek oteževanja v no-gah. To mu je dalo pobudo, da je jel razmišljati o novem zdravilnem sredstvu proti po-pnjenju žil tudi pri drugih bolnikih. Po novi metodi je ozdravil 35 bolnikov in uspeh je izostal samo pri petih, pri drugih so se pa pokazale bla-godejne posledice že čez nekaj dni. Bolniki so se počutili ze-lo dobro. Pri dobri polovici bolnikov so se poleg subjektiv-nega zboljšanja tudi objektiv-no zmanjšali vozi poapnjenih žil.

Zal, se po tej metodi ne izle-čijo poapnene žile trajno. Čim telo neha dobiti vitamin B-1 se bolezen čez nekaj dni zopet pojavi. Razveseljivo je pa, da na žilah ne nastanejo več tako veliki vozi in da jih prav lah-ko zmanjšamo, če bolnika po-novno lečimo s tem vitaminom. Izkušnje nemškega zdravnika potrjujejo, posredno pogosto voze na žilah. Z nasečnostjo iz ravnotežja spravljeni orga-nizem porabi zlasti mnogo vi-tamina B-1 in zato mu ga več-krat primanjkuje. Tu vidimo vse pozornosti vredno zvezo. Zaenkrat bo pa treba še po-čakati na rezultate novih posku-sov.

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja moj bratranec ALOJZ ARKO po domače Ši-manov iz Zapotoka pri Sodra-žici. Ako kateri rojak v okolici Kirkland Lake, Ont., Kanada, kaj ve o njem, ali pa sam čita ta oglas, naj se oglasi na na-slov: Anton Gornick, 415 West Washington Str., Milwaukee, Wisc., U. S. A.

ISČEM

ženo svojega brata LUDVICA OSWALDA, doma iz Prezida, umrl v New Yorku leta 1917. Njeno deklekito ime je bilo Te-reza Laurić, doma iz Kočevske Reke. Imela sta tri hčere. Rad bi z njimi dopisal. Naj se mi zglasijo na naslov: JOSEPH OSWALD, 13475 Moran Ave., Detroit, Mich. (6x)

Peter Zgaga

O DOBREM IN SLABEM

Oba Zahvalna dneva se mi je prav dobro godilo, hvala za vprašanje!

Prvi Zahvalni dan sem ob-hajal s kaponom, ki mi ga je poslal moj sorodnik Mirko Pa-kiž z Willarda, Wis. Oprosti mi, draga čitateljica, če rečem, da je bil kot majhen prasiček. Nekaj nad deset funtov je va-gal. Deset nas je sedelo pri mizi, pa smo ga komaj zdelali.

DAN JUGOSLOVANSKEGA UJEDINJENJA

V nedeljo 7. decembra bodo v Arlington Hall, 23 St. Marks Place, New York, N. Y. jugo-slovanska podporna in kultur-na društva obhajala 23. oblet-nico dneva Jugoslovanskega ujedinjenja.

Pri proslavi sodelujeta Hrvat-sko društvo "Jedinstvo" in slovensko pevsko društvo "Slo-van." Nastopili pa bodo tudi razni posamezni pevci, med katerimi sta najodličnejša Mrs. Zinka Milanova, sopranistka Metropolitan opere in Mr. Mi-lan V. Petrovič, bariton ruske opere v Parizu.

Pokazana bo tudi živa slika "Zarobljena Jugoslavija."

Vstopnice v predprodaji 50 centov, pri blagajni pa 60 cen-tov. Prične se ob 3. popoldne.

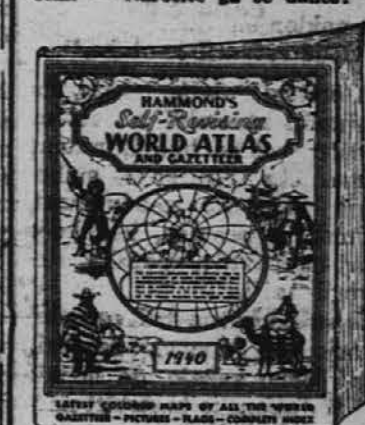
TRGANJE IN BOLEČINE V MISICAH?

Hitro pomirite bolečine v Pain-Expeller-jem, čudovito mazilo, ki ga robijo tisoči. Nad 15 milijonov prodanih steklenic je dokaz njegove delovitosti. Zahvalite prvi Pain-Expeller s Sideron na štetišču.

PAIN-EXPELLER

IMATE ŽE TA PRI-ROČNI ATLAS?

Vseh kritičnih čenih je vsemu čitatelju dnevni vest, potreben ta priročni ATLAS, ki ga polje-mo našim naročnikom po najnižji cenil. — Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev

42 velikih strani;
42 barvnih zemljevidov, tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in zavar. vodilnih dr-žav;

45 svetovnih slik popolnoma o-čistih;

Zanimivi svetovni dogodki.

Najnoviji zemljevid kafe cel svet in tudi:

RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUŠIJO

ITALIJANSKO OSVOJITEV AL-BANIJE

PRILEJČITEV ČIHOSLOVA-SKE K NEMČIJI

NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov

Pošljite svoto v znamkah po 3 centi po 2 centa.

Posebnost:

HARRISONOV ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVLJA

KUPON, ki ga dobite s atlasom in ko ga izpolnite in pošljete k izdajatelju zemljevidov, vam daje pravico, da dobite dodatne zemlje-vide s novimi mejami vojaško-kih se držav, kakor bodo preme-njene po sedanjih vojni.

Naročite Atlas pri:
"GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

Za drugi Zahvalni dan so me pa s prijaznim posrečova-njem moje sosede gospe Pir-natove preskrbeli Rodetovi iz Worcestera z ajdovo moko.

V vsem New Yorku ni mo-goče dobiti prave ajdove mo-ke. Mislim take, ki skriplje ka-kor žida med prsti. Ajdovi žganci, posuti z debelimi ocvir-ki, in čobro zabeljeno kisló ze-lje, vprašam te, kaj hočeš še več, slovenska duša kršćan-ska?

Če se ne veste, vam moram priznati, da sem velik dobro-jedeč. Jožeta Remsa sicer ne bitam, toda prav dosti ne za-ostajam za njim.

Toda jed, pa naj bo še tako preprosta, mora biti prav pri-pravljena. Le fizičlova jnja o lorbjerjem perjem mi ne gre v slast. Pa angelove žbice in cimeta ne prenesem moj želodec. Jem sicer vse od kraja, nika-ko pa ne tujim, da mi nekate-ra jed bolj ugaja kakor druga.

Za Madžare nisem bil nikdar prav posebno vnet, izza zadnje svinjarije, ki so jo napravili Jugoslovonom, jih pa narav-nost mirim. Toda Madžari sem, Madžari tja, madžarski paprika-špeh je nebeska jed. V Ameriki ga še nisem okusil, nasmolil sem se pa že nšteto-krat z njim.

V New Yorku so nekatere delikatesne trgovine prodajale izključno le importirano bla-go: holandski sir, norveške sardine, ruski kaviar, bolgar-ski kumis, italijanski pršut, španske olive in sam ne vem, kaj še vse. Odlično mesto v iz-loženem oknu je imel "pri-stni madžarski paprika-špeh."

Pogosto me je zmotila hudo-ba, da sem ga kupil pol fun-ta in struco črnega kruha. Pri-dem domov, odrežem kos, vta-knem v usta in takoj izpljunem. Kaj je bilo? Čisto navaden go-veji loj, na debele s papriko namazan. To se mi ni zgodilo enkrat, pač pa najmanj deset-krat. Vselej sem bil trdno pre-pričan, da je špeh, pa je bil loj.

In tako sem še večkrat ozi-roma bi bil skoro vgriznil v ki-slo jabolko.

Nekoč me je bil povabil i-drijski Kobal, naj greb z njim v Vipavo vino kupovat. Kupo-vanje vina je težavna stvar, ker moraš samo pijačo poku-sati in nič jesti, dokler ni kup-čija sklenjena. Na vse prete-ge te sicer silijo z jedjo, toda če le malo zalobžiš, nimas več okusa; in ti lahko vsilijo naj-slabšo brozgo za najboljšo pi-jačo.

Ob štirih popoldne je bila kupčija sklenjena, gospodinja pa postavi pred naju lenčeno kozico lepo zapečenih krvavih klobas. Vsa izba je bila polna njihove nebeske vonjave. Vza-mem eno in jo prerežem na dveje. Dobro se je dala rezati, in kar tresla se je.

Toda kaj je to? V klobasi so bile nekakšne temne kroglice. — Pa že vsaj niso olive? — sem se začudil. — No, takih pa še nisem jedel.

Toda niso bile olive, pač pa rozine, debele sladke rozine, da bi jih strla iz jasnega!

Nad trideset let je minilo iz za tistega časa, pa me spomin na rozinovo klobaso še vedno do mozga pretrese.

Zdi se mi, da ne zna noben človek na svetu tako temeljito skvariti dobrote jedi kot skvari Vipavec krvavico z rozinami.

Se precej sličnih primerov sem doživel pozneje, toda ro-zine v lepo zapečeni krvavici bom vedno smatral za enega največjih zločinov.

Kratka Dnevna Zgodba

STANKO MAJČEN:

HČI

Sedeli smo na klopi ob steni, tiščali premočene čevlje v žerjavico in si meli premle roke, v plamenu. Ivje na suknji se je jelo taliti in se je v težkih temnih kapljah odcepljalo od robov. Pod petami so naraščale ogromne črne luže.

"Odložite suknje, sezujte čevlje, tako se vam nič ne posuši."

"Ne moremo; moramo dalje."

"Kdaj že greste?"

"Mogoče danes, mogoče jutri, mogoče čez pol ure — nič ne vemo."

Starček je vzdihnil. Ozrl se je na svete podobice, po ystni in po redu viseče tik pod stropom in se prekrizal.

"Vojska je vojska. Nič ne

vemo, ne dneva, ne ure. Pri de ukaz, in moramo iti. Ali si bil dvajset ali trideset let ali celo z mladega v enem in istem kraju — če pride ukaz, moraš iti. Gorko je za silo, stene drže in ne puščajno vetra, tudi slame je še ostalo nekaj snopov, za streho skritih — nočiti bi se dalo tako ali tako; moras vstati in iti.

Nekaka babilonska zmešnjava se mi zdi vsa vojska. Ljudje nič več ne vedo, kako gre rod in pokolenje, ne spoznajo se več, ne po obrazu, ne po besedi. Strmijo drug v drugega, kakor v tujce in se pehaajo. Pehaajo se za kruhi, za voz, za cesto, za most. — Oče v nebesih, odkod se jih je natrla tolika množica! Natrpa se jih kdo-

vekod na velike ceste, toliko, da se je resnično treba riti za kolovoz. In sprevod je nedogleden. Iz za obzorja se dviguje pada za obzorje. Grozno, grozno, ljudstva se selijo in narodi nimajo več miru.

Svojo hčer sem izgubil ob tej priliki. Stali smo pred livovskim mostom voz pri vozu, naloženi in napreženi, ko so nas zajele tuje čete. Jaz sem iz srede kolone pogladil konje, da so švigili plamen izpod podke in mi je do malega vse padalo z voza. Ko sem se ozrl, je ni bilo več. Ostala je s svojim vozom zadaj, pred mostom, v gneči, in ni mogla za menoj. Konji, nasaženi na ojesa, kole sa zavožena v kolesa, jok in vpitje ljudi in otrok — vse je ostalo v prahu za menoj. Se le ko sem se ustavil, sem zapazil, da imam njenega otroka na svojem vozu. Vzel sem ji ga bil z naročja in ga posadil poleg sebe, da bi hitreje prišla poleg naprej. Zdaj mi je žal, da ji ga nisem pustil. Po-

mislite, otrok je star tri leta, tudi ona je stara šele dvajset let in še nista bila narazen. Da, žal mi je, da ji ga nisem pustil. Ona je plavih las, tudi on je plavih las, ona ima temne oči, tudi on ima temne oči. — Škoda — škoda.

Da, kakor vesoljni potop je ta vojska. Kar se veši iz nje, se reši po naključju, nevedoma. V tisti zmedbi bi bil prav tako lahko stisnil pod pazduho vrečo ovsu. Vrečo ovsu bi bil postavil na prag. V njej bil njen otrok, njen triletni zagrabljeni otrok.

Kadar bo konec, bomo šli in se bomo klicali po vsem svetu. Svoje otroke bomo iskali po mestih in vaseh čisto tujih deželah, tuj jezik govorečih, neznanih nam ko pekel ali nebesa. Romali bomo po cestah, do dna izvoženih, ob jarkih, polnih kašne mrhovine, in bomo klicali. Na pogoriščih se bomo ustavljali in klicali. Tuje hiše, tuja vrata bomo odpirali, iskali po vseh izbah, na slami in

pod hlevom, in bomo klicali: "Kje si, oglasi se, preljuba naša hči!"

Starček se je razvnel od ognja — oči so mu plamenele, kakor bakle, brezzoba usta so zastala v gibu govora kakor okamenela. Zunaj je zavil veter z visokim glasom in stresel duri. Ogromno poleno, že davno stlelo, se je zrušilo na ognjišče in puhnilo nov val gorkote v izbo.

Starček je naložil tresk, sedel bliže k ognju in se zamislil v žolte plamene svežega lesa.

Vedno se zbudi, kadar veter

strese duri. Strašne noči so

zda zunanaj...

"Ta hiša ni vaša?"

"Ni."

"Nočujete v njej kakor mi, mimogrede!"

Prikimala je.

"Kakate na sestro?"

"Ne pride; Bog je z njo, za to ne pride. Veste, to je tako:

Mogoče je trideset milj do tja, mogoče troje. Pa če bi jih bilo šestdeset — če bi mogla, bi prišla. Tako pa jih ni ne šest-

deset, ne trideset, ampak kot ena sama in ne pride. Ljudje se ne p. oznaajo več, zmešali so se rodovi, jaz mislim, da je mrtva."

"Ali je toliko nesreč na cesti?"

"Vi ne razumete. Enemu je usojeno tako, drugemu druga-

če. Voz se tiči voza, ročica se že v ročico, saj se ni mogoče nikamor premakniti. Od zadaj priganjajo, vedno novi vo-

zovi rijejo v gnečo, ki trda in trepetajoča stoji kakor pribi-

ta. Ne morete nikamor, ne na levo, ne na desno. Živina pa da ojesa pokajo, jok ljudi se meša v hreščanje tročih se koles. Še s ceste ne morete, da bi jo peš ubrali, kamor bi hoteli, ker je vse zastavljeno. In redki mostovi drže čez široke reke. Ni in ni mogoče. Jaz mislim, da je umrla. In sem že rekla: Pusti ji ga, naj ga ima pri sebi na vozu. Rajši bo vozila in ne bo tolike zmešnjave. Nič — vzeli ga ji je, ker se je zdel močnejši, starček, kakršen je, njo pa je pustil od zadaj. Ženska ne more pogaziti ljudi, da bi prišla za otrokom."

"Ali spi?"

"Spal je, a zdaj se je zbudil."

nas

"Ne to ni tako, to ni tako. Pot se še najde, saj ni daleč, ena milja. Pa če je umrla, ne more. Na vozu je u mrla, na tistem svojem vozu sredi stiske ko je spoznala, da ne gre naprej. Dvajset ur so se čakali pred mostom, pravijo. Vam se zdi, da to ni potreba. Umreti se da, kadar človeku hišo zažgo nad glavo, kadar mu živino pokoljejo, kadar ugleda zemljo, ki nja je rodila, izprevrženo v ntrube. Toda poglejte te lase..."

Vzela je otroku igračo iz roke in nam jo pokazala. Bil je koder rdečoplavih las, blesteč kakor svila, dehteč kakor svež gorek vosek.

"To so njeni lasje, dala mi jih je za spomin že dolgo prej. In zdaj pogledajte njegove; njegovi so tiči voza, ročica se že v ročico, saj se ni mogoče nikamor premakniti. Od zadaj priganjajo, vedno novi vo-

zovi rijejo v gnečo, ki trda in trepetajoča stoji kakor pribi-

ta. Ne morete nikamor, ne na levo, ne na desno. Živina pa da ojesa pokajo, jok ljudi se meša v hreščanje tročih se koles. Še s ceste ne morete, da bi jo peš ubrali, kamor bi hoteli, ker je vse zastavljeno. In redki mostovi drže čez široke reke. Ni in ni mogoče. Jaz mislim, da je umrla. In sem že rekla: Pusti ji ga, naj ga ima pri sebi na vozu. Rajši bo vozila in ne bo tolike zmešnjave. Nič — vzeli ga ji je, ker se je zdel močnejši, starček, kakršen je, njo pa je pustil od zadaj. Ženska ne more pogaziti ljudi, da bi prišla za otrokom."

"Ali ne —"

Posadila si ga je zopet v naročje in vprašala, ne da bi dvignila oči:

"In vi še vedno ne verjame-

te, da je umrla?"

Treske so bile dogorele, pod pepelom je tlela bleda žerjavica. Starček se je bil stisnil čisto v kot za ogenj in zaspal. Prsti rok, v naročju sklenjenih, so mu neprestano igrali. Vse si je dvignil glavo in zaklical, kakor iz daljnih globokih sanj, tenko kakor otrok:

"Kje si, oglasi se, preljuba naša hči!" a je takoj zopet zaspal.

SLOVENSKE KNJIGE

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

AGITATOR
Spisal Janko Kersnik (99 strani.)
Janko Kersnik je poleg Jurčiča najbolj znan in priljubljen slovenski pisatelj, kar jih je živel v drugi polovici devetnajstega stoletja. Njegovega "Agitatorja" bo sleherni čitala a užitek.
Cena \$1.—

NA POLJU SLAVE
Spisal HENRIK SIENKIEWICZ
Pisatelj pripoveduje slavno zmago poljskega kralja Jana Sobieskega nad Turki pri Hotinu in s tem osvoboditve Poljske. S to zmago je bila končana turška sila, pod katero so toliko trpeli tudi slovenski kraji.
Cena \$1.—

IDIOT
Spisal F. M. Dostojevski
TRI KNJIGE—NAD 600 str.
Krisen roman enega najboljših ruskih pisateljev. — Opis mladenci, ki je imel že v najbolj rani mladosti napredna k nenormalnostim. Opis je živahen in ne utruja kot nekateri drugi romani Dostojevskega.
Cena \$2.25

OGENJ
Spisal Henry Barbusse (337 strani.)
Pretrgaljiv opis prizorov iz svetovne vojne. Ednole moister kakor je Barbusse je mogel napisati tako knjigo.
Cena \$1.—

LISTKI
Spisal Ksaver Meško (144 strani.)
Cena 70c

OTROCI SOLNCA
Spisal IVAN PREGEL
Poznam slovenski pisatelj pripoveduje čudovit svet med šarkotjo južnega solnca in senco hladne severne noči.
Cena \$1.—

MARKO SENJANIN — SLOVENSKI ROBINSON
Cena 75c

SODNIKOVI
Spisal JOSIP STRITAR
Starosta naših pisateljev, je pravi pravda oč pravi slovenske v tem svojem romanu živo in zanimivo popisuje življenje na deželi.
Cena \$1.75

MILJONAR BREZ DENARJA
Spisal Phillips Oppenheim (92 strani.)
Do skrajnosti napet roman iz modernega življenja. Oppenheim je znan angleški romansopisec poznan po celim svetu.
Cena 75c

TISOČ IN ENA NOČ SAMO II. in III. ZVEZEK
Zbirka pravljic z Jutrovega. — Za odrasla priredil Andrej Rápe.
Vsaka knjiga — \$1.25

MOŽJE
Spisal Emerson Hugh (200 strani.)
Zanimivo delo, ki bo ugajalo vsakemu čitatelju. Prevod prav nič ne zmanjša za originalom.
Cena \$1.50

V ZARJE VIDOVE
Spisal OTON ZUPANČIČ
Najboljši in še živči slovenski pesnik podaja s to zbirko sopen nekaj umotvorov. Pemi so posvečene njegovi leni Ani.
Cena \$1.—

MED PADARJI IN ZDRAVNIKI
Spisal Janko Kač (117 strani.)
Staljski rojak Kač ni do svojega štiridesetega leta stopil v javnost. Nato je začel pisati krajske črtice, ki jih vsebuje ta zbirka, nato je pa zaslovel s svojim romanom — "Gruntom."
Cena 85c

V ROBSTVU
Spisal Ivan Matičič (255 strani.)
Ivan Matičič je eden tistih redkih naših ljudi, ki ne poznajo mo vojne in njenih grozot ter posledic, ampak zna tudi vse pretresljivo opisati.
Cena \$1.25

MALENKOSTI
Spisal Ivan Albreht (120 strani.)
Cena 75c

ZIMA MED GOZDOVI
Spisal Pavel Keller.
V tem romanu Keller v svetlih barvah risa dogodeke na kmeth in posebno v gozdovih.
Cena \$1.25

NADEŽNA NIKOLAJEVNA
Spisal V. M. Garšin (112 strani.)
Junaki tega romana blodijo in tavajo skoni temo življenja. Vpenjajo se kvišku, a sredi pota omagajo.
Cena 30c

ZADNJI VAL
Spisal IVO ŠOBLA
Poznam slovenski pisatelj nam v tej knjigi podaja solum zanimive podatke o svojih doživljajih v slovenski stitni.
Cena \$1.—

KNJIGARNA
Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York City

ROMANI
Karol Maya
ZADNJA CELOTNA ZBIRKA, KI JO IMAMO V ZALOGI
Cena \$1.25

STRAHOTE VOJNE
ČASU PRIMERNA KNJIGA
Spisala Berta pl. Suttner 228 strani
Cena 50 centov

BROŠIRANO
PO DEŽELI SKIPETARJEV
Brata Aladžija, Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju.
Cena \$1.50

Prijateljem leposlovja
Vemo, da naši rojaki kaj radi berejo lepe romane in povesti. Pri tem se odpočijejo od dnevnega dela in imajo tudi duševni užitek.
V zalogi imamo še nekaj spisov najboljših slovenskih in tujih pisateljev. Imena so navedena v tem seznamu.

Pripomniti pa moramo, da je zaloga zelo majhna in bo tudi kmalu pošla, kajti iz starega kraja vsled vojne knjig ni več mogoče dobiti.
Kdor bi tedaj hotel še kako knjigo, oz. bi jo želel prihraniti za razvedrilo za zimske večere, naj si jo naroči čimprej, predno zaloga poide.

Kdor bi tedaj hotel še kako knjigo, oz. bi jo želel prihraniti za razvedrilo za zimske večere, naj si jo naroči čimprej, predno zaloga poide.

This Year...
Give the gift that signifies America is not to be caught napping.
DEFENSE BONDS STAMPS

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

140

"In da ne morete več nazaj, ako se danes zavezete?"
"Razumem se, da ne."
"Ako se danes zavezete, je vaše življenje zapadlo, tako ali tako. Se tega povsod zavedate?"
"Da, gospod."
"Prav. Dajte mi roko. S tem, da ste mi segli v roko, ste se zavezali vsi trije; vi, Princip in Čabrinović. Velja?"
"Da. Tako sem se z njima dogovoril."
"Prav. Vse ostalo uredi Čabrinović. Od njega dobite orožje, ponk in streljanju navodila za pot, skratka: od danes naprej obhajete samo z njim. Zdaj veno tudi te natančni spored prestolonaslednikovega potovanja. Dne 28. junija obišče Sarajevo."

"28. junija?" Grabež se je prestrašil.
Razgovor je bil končan. Počasi, globoko zamišljen, je stopal proti domu. Dne 28. junija... Kakšno čudno naključje! 28. junija je bil njegov rojstni dan. 28. junij je bil tudi najslavnejši srbski praznik. Vidov dan; dne 28. junija 1389, so bili Srbi izgubili bitko na Kosovem polju, ta dan so bili postali turški vazali. Vsako leto 28. junija se je sleherni srbski domoljub zbirjal, da priboji vsakemu zatiranemu Srbu prostost. Letos so mogli Srbi prvič na osvobodjenem Kosovu slaviti svoj veliki praznik. In prav ta dan, na Vidov dan, je hotel bediti Svaba, nesrčni Habsburžan, obiskati glavno mesto Bosne? Ali je bilo to samo neumnost in nevednost — ali nezasišano izzivanje.

"Nu, karkoli," je pomislil Grabež. "Naj bo neumnost ali nevednost — plačal jo bo z življenjem!"
"Na moj rojstni dan — na svoj devetnajsti rojstni dan bom po tem takem najbrže umrl. Kakšne debele učinke si včasih privoščil naključje — kar smešno je."

Potem ni več mislil na to naključje. Veselil se je pouka v streljanju. Tudi Princip in Čabrinović sta se veselila. Naslednji dan je šla prijateljska trojica za mesto v topičarski park, kjer jih je pričakoval Čabrinović.

Svarila.

Prej, kakor druga leta, nekaj tednov pred začetkom pomladi, je Frane Ferdinand zapustil Dunaj in se nastanil z rodino v Konopištu. V prestolnici mu ni bilo več obstanka, živeci so ga bili pustili na cedilo, vsakdanja jeza nad zoprnostmi, ki so mu jih pripravljali ali ki je mislil, da mu jih pripravljajo, ga je bila pregnala. Njegov stari nasprotnik, grof Štefan Tisza, je bil lani postal ogrski ministrski predsednik in je bil polagoma ne le na Ogrskem ampak tudi v Avstriji tako neobziran, uveljavil svoje oblast, da je bilo, kakor je rekel Frane Ferdinand, "prava sramota." Zaradi Tisze je imel ogorčeni prestolonaslednik minulo jesen tudi z nemškimi cesarjem zelo mučen razgovor.

Viljem, ki se je že mnogo let navduševal za "blazno odločnost" in "pravilno historičnost" madžarskega grofa, je bil spet poizkusil pregovoriti Franca Ferdinanda in se je nejevolno smehljaj, ko je nadvojvoda, trudoma kroteč svojo jezo, trdil, da hoče Tisza prenehati težiti monarhije na Ogrskem ter s tem ugonobiti državo in dinastijo. Po tem snidenju so vsi protiaustrijski listi pisali, da sta Frane Ferdinand in Viljem sklenila v kratkem napovedati Srbiji vojno in razdeliti Balkan. Tudi zaradi teh časnih glasov so Franca Ferdinanda njegovi nasprotniki na dunajskem dvoru vso zimo napadali. Zdaj se je hotel v Konopištu odpočiti.

Za mesec junij se je bil Viljem spet napovedal v Konopište, za junij so bili napovedani tudi manevri v Bosni, ki se jih je moral Frane Ferdinand udeležiti kot zastopnik cesarja Franca Jožefa; čakali so za naporni dnevi, ki jim je z nemirno in nevoljo gledal naproti. Zato je majno želel, da bi mogel do teh neveselih rokov mirno ne da bi ga kdo nadlegoval, živeti v Konopištu in si natrati novih moči.

Komaj si je bil v Konopištu nekoliko uredil življenje, je prišla z Dunaja novica, da je cesar obel. Polkovnik Barold, ki je bil ostal v Belvederu, je sporočil da bolezen glede na bolnikova visoka leta ni brez nevarnosti in da bi bilo treba zaradi tega premisliti, ali ne bi prestolonaslednik rajši prekinil bivanja v Konopištu in se vrnil na Dunaj. Cesarjev telesni zdravnik dr. Kerzl je pa izjavil, da je cesar obel samo za lahno influenco, ki ni prav za prav nič drugega kakor nahod; vladarjeva bolezen bo v nekaj dneh minila.

"Ali pojdeš?" je vprašala Zofija.
Frane Ferdinand je onahoval; zdaj so mu morali pripravljati kovčge, zdaj s jih morali spet izkladati.
"Kerzlu bolj verjamem," je menil. "Kerzl ve, da bo cesar večno živ. Poročil o boleznih vobče ne maram brati, naj nima smisla."

Vendar je z vročeno napetostjo čakal Baroldovih telefonskih poročil, ki so bila že nekaj dni zanimiva, potem so pa prenehala. Na vprašanje Franca Ferdinanda, kaj je danes slišati iz Schoenbruna, je Barold odgovoril, da je cesar spet zdrav.

Cesar je bil spet zdrav. Frane Ferdinand se je pa čutil bolnega. Slabo je spal, domišljal si je, da ga pljuča spominjajo nekdanje bolezni, da mu začena srce odpovedovati, da mu nekaj razganja moč žgane. Pogosto ga je Zofija slišala, kako je divjal, tožil, strahoma šepetal: "Možgane mi bo razneslo." Božala ga je po komolecu in ga mirila, ko je s počasnimi, omahujočimi koraki stopal skozi vso vrsto sob, moža, ki je p red njim vse trepetalo, uradniki, sluge in rahlo pritrjene s like na stenah. Da bi mu čas hitreje minil, je jemal slike s sten in jim določal nova mesta.

Naslednji dan jih je znova snel, noben nov red mu ni bil všeč. Še Janacekovi sveti so se mu zdeli slabi. Z Dunaja so poklicali arhitekta, da bi na novo uredil dekoracijo sten. Frane Ferdinand ga je opazoval; nestrpnost, tresoč se od togo, je kričal nanj: "Tepec ste! Tepec!"

Pomirjenje je nahajal razravnati samo v grajski kapelici pri molitvi. Zofijina pobožnost je bila zmagala on, ki je bil sicer zmerom pobožen, in vendar celo v območjih verskega čustvovanja svojeglav in muhast, se je čutil zdaj v kapelici srečnejšega kakor na lovu.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Spominjajoč se velikih dni

Nadaljevanje

Nato je hrvaški Sabor, 29. oktobra izdal v prisotnosti zadnjega pogodbenega bana, naslednika barona Ivana Škrleca, naslednji soglasni sklep: "Dalmacija, Hrvatska in Slovenija, skupaj z mestom Reko, se proglasajo v razmerju do Avstro-Ogrske države za popolnoma neodvisne države ter po modernem načelu narodnosti in na temelju edinosti narodnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, pristopajo v vzajemno narodno suvereno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov na vsem etnografskem področju tega naroda, brez oziroma na katerekoli pokrajinske ali državne meje, v katerih živi danes narod Slovencev, Hrvatov in Srbov."

Tega dne 20. oktobra 1918 so se izpolnile proroške besede nekdanjega avstro-ogrškega ministra skupnih financ in guvernerja Bosne in Hercegovine, Benjamina Kalaja, ki jih je dejal dopisniku londonskega lista "The Times" še leta 1903: "Čim več navdušenja so zbujali srbski uspehi v srbsko-turški vojni med Jugoslovani avstro-ogrski monarhije, tem bolj so bili avstrijski državniki prepričani, da Srbija pomeni pogibelj za samo monarhijo, tako da so načrtno poskušali oslabil in uničiti Srbijo."

Na vzpodbudo Avstrije, Albanci takoj po bukaškem miru vpadejo v srbsko ozemlje in čim je srbska vojska odbila albanske čete, je avstro-ogrski monarhija poslala Srbiji ultimatum s katerim je zahtevala, naj umakne svoje čete iz Albanije. V letu po bukaškem miru je Dunaj petkrat poslal Beogradu ultimatum, grozeč Srbiji, da ji bo napovedal vojno, če ne bo zadovoljivo odgovorila na zahteve Avstro-Ogrske. Kmalu se je Avstro-Ogrski ponudila prilika da svojo grožnjo uresniči. Ko je prestolonaslednik Frane Ferdinand prišel v Bosno ogledat si manevre, je rodoljubna bosanska mladina skovala proti njemu zaroto in njen član Gavril Princip je pri tej priliki prestolonaslednika ubil.

Avstro-ogrski državniki so bili prepričani, da se ta uboj lahko izkoristi kot sredstvo, da se dokončno ureda razmere med avstro-ogrsko monarhijo in Srbijo. Dunajska vlada, ki je v enem mesecu skupaj z Nemčijo pripravila vse, kar je bilo potrebno za vojno, je poslala Srbiji ultimatum osem in štirideset ur za zahtevo, da Srbija izvrši vse točke, kar se od nje zahteva.

Avstro-ogrski je zahtevala, da srbska vlada obsodi častnike, uradnike in vse državljane, ki so zavzemali za prebujitev narodne zavesti med avstro-ogrskimi Jugoslovani, da se preneha izdajati knjige, sovrane cesarstvu, da se razpusti Narodno Obrano, da se predajo vsi častniki in uradniki, ki jih je označila avstrijska vlada in da avstrijska policija vodi preiskave in sodni postopek v Srbiji, kadar bi se to Avstro-Ogrski zdelo potrebno.

Srbskim državljanom je bilo jasno, da bi sprejem omenjenih pogojev pomenil odreči se neodvisnosti države. Predsednik vlade in zunanji minister Nikola Pašić je z odgovorom, polnim previdnosti in umernosti da bi se izognil spopadu in rešil Srbijo odgovornosti za vojno, sprejel skoraj vse, kar je Avstro-Ogrska zahtevala, razen delovanja avstro-ogrskih sodišč v Srbiji. Toda Avstro-Ogrska je za vsako cenó hotela napasti Srbijo in zmernost srbske vlade ni pomagala. Dunajska vlada je ugotovila, da Srbija ni sprejela vse pogoje ultimatum in napovedala je Srbiji vojno, junija 1914.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Slovenski narodni kongres v Ameriki

Nekoliko pojasnila.

Čikaški Amerikanski Slovence od 25. nov. v uvodniku z naslovom "Slovenski kongres v Ameriki" in s podpisom "n" nasprotuje načinu, s katerim je bila zasnovana na konferenci v Chicagu, Ill., 15. novembra enotna politična akcija ameriških Slovencev z ozirom na našo staro domovino.

Pisec omenjenega članka, ki bo najbrže urednik, ima prvič pomisleke, odkod imajo naše podpirne organizacije avtoriteto za politično udejstvovanje, ko pa imajo — vsaj nekatero — "v svojih pravih stroga nepristranska določila glede politike." V tem slučaju je vsem jasno toliko, da tukaj ne gre za običajno ameriško strankansko politiko, temveč gre samo za bodočnost Slovencev v kakršnekoli političnem okviru, torej za izredno zadevo, za katero se organizacije lahko zavzemajo ne glede na to, če je kaj glede takih pravih ali ne. Prav tako ni pomožna akcija za stari kraj nikjer dovoljena v pravih.

Druge je urednik Amerikanskega Slovencev proti temu, da bi bile v vodstvu ali v ospredju sedanje politične akcije ameriških Slovencev v prid naši stari domovini osebe, ki so imele zadnje svetovno vojno opraviti z znanim "milijondolarskim fondom." V zvezi s tem fondom omenja pisec "čudne vloge", ki so jih v zadnji vojni igrali njemu neljube osebe, dalje pravi, da "ameriški Slovencev tistih žalostnih slučajev še niso pozabili" in "zato in radi boljše stapanosti na vseh straneh bi osebe, ki so tako in tako kompromitirane v preteklosti, ne smele imeti svojih prstov pri taki skupni vzajemni akciji."

Sedanja politična akcija ameriških Slovencev, kolikor je

že v teku, bazira na predstavitelstvu vseh slovenskih centraliziranih podpornih, kulturnih in političnih organizacij v Ameriki, katero je nepobitno — drugega predstavništva sploh ni — in nihče, ki hoče biti pravičen in demokratičen, ne more diktirati organizacijam, koga naj pošljejo kot svojega zastopnika na konferenco in zboru. To je eno. Drugo pa je — in to je glavno — da do danes še ni bilo nikjer in od nikogar nobenega avtentičnega dokaza, da so osebe, ki so med zadnjo svetovno vojno vodile Slovensko republikansko združenje oziroma Jugoslovansko republikansko združenje ali takozvani "milijondolarski fond", zakrile kakšno nečastno dejanje, da bi bile kaj povere ali ukradle, ali da bi bile izkoristile tisti fond v svoje osebnosti ali na kakršen koli način upravičile urednika Amerikanskega Slovencev, da s njihovo delovanjem v zvezi z omenjenim fondom imenovati "čudno vlogo" ali "žalosten slučaj" ali kakšno "kompromitiranost."

O "milijondolarskem fondu" je bilo že prelitih na galone črnih kritikah, a vse to so bila gola zabavljanja brez trdnice kakršnega dokaza, da je kdo kaj zakrivil pri tem. Na drugi strani so bili od vsega začetka objavljeni natančni računi, koliko je kdo prispeval, kam so šli izdatki in koliko je preostanka; ti računi se objavljajo še danes, redno vsako leto od poverjenstva, ki ima preostanek fonda v oskrbi.

Pripravljalni odbor Slovenskega narodnega kongresa ni pooblaščen govoriti v imenu poverjenstva tega fonda, vendar z lahkimi srečnimi reči, da se zdaj približuje čas, ko nam bo preostali fond prav prišel, če bodo ameriški Slovenci nastopili enotno in močito za svobodo in demokracijo svojih rojakov v stari domovini — za isto svobodo in demokracijo, za katero je na tisoče ameriških rojakov prispevalo v "milijondolarski fond."

Apeliramo na rojake, ki imajo kakršnekoli predsodke v tem ali onem oziru, naj bodo danes sami najboljši zgled strpnosti ali tolerance in naj ne mečejo polen pod noge onim, ki so pripravljeni delati in se žrtvovati, kolikor jim je moč, za boljše bodočnost naše

RAZPRODAJA SLOVENSKE KNIJIG po zmerni ceni

- Po 50c zvezek**
Andrej Ternovac (Ivan Albreht)
Blagajna Velikega Vojvoda (Frank Heller)
Bele noči mali junak, (Dostojevski)
Filozofska zgodba (Alejo Jirasek)
Gospod Fridolin Žolna in njegova družina (Fr. Milčinski)
Kaj se je Makara sanjalo (V. Korolenko)
Na različnih potih (Franc Frisch)
Peter Pavel Člavar (Dr. I. Pregelj)
Pravica Kladiva (Vladimir Levstik)
Slika Doriane Gray (Oscar Wilde)
Verno duše v vzhod (Prosper Mirime)
Zapiski iz mrtvega doma (A. M. Dostojevski)
- Po 70c zvezek**
Do Ohrida in Bitolja (Ivan Melik)
- Po 75c zvezek**
Belfegor (Arthur Bernède)
Onstran pragozda (James Oliver Curwood)
Po strani klobuk (Damiel Felgel)
Zlati Panter (Sincclair Gluck)
Rdeča Megla (O. R. Frich)
- Po \$1 zvezek**
Ugrabljeni milijoni (E. G. Seliger)
Veridicus (Pater Kajetan)
Sivko (E. S. Thompson)
Rodarska balada (Marija Majerjeva)
Prigodbe čebulice Maje (Waldemar Bonsels)
Pingvinski otok (Anatole France)
Pisane zgodbe (Janko Kac)
- Po \$1.25 zvezek**
Skrivnostni studenec (Pavel Keller)
- Po \$1.50 zvezek**
Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)
Tigrovi zobje (Mavrice Lablane)
Kristof Dimas (Jack London)
Misterija (Gustave le Rouge)
- Po \$2.50 zvezek**
Vilnjava repatica (Vl. Levstik)

Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street,
New York, N. Y.

stare domovine.
Prvič v zgodovini slovenskega naseljenstva v Ameriki so danes možnosti za enotno nastopanje, za enotno akcijo v prid Slovencev in stari domovini in naše iskreno mnenje je, da pred to možnostjo se morajo umakniti v ozadje vsi predsodki, ki so v priroči naloge, katere se lotujemo — zelo, zelo molenkostni.
Za pripravljalni odbor Slovenskega Nar. Kongresa,
Ivan Molek, tajnik.

Note

za
PIANO-HARMONIKO
ali
KLAVIR

Po 35c komad:

- SLOVENIAN DANCE
VANDA POLKA
PO JEZERU
K O L O
OHIO VALLEY
SYLVIA POLKA
TAM NA VRTNI GREDI
MARIBOR WALTZ
SPAVAJ MILKA MOJA
ORPHAN WALTZ
DEKLE NA VRTU
OJ, MARIČKA, PEGIJAJ
ŽIDANA MARCELA (polka)
VESELI BRATCI (mazurka)
BARČICA
MLADI KAPETANE
KO PTICICA TA MALA
ZVEDEL SEM NEKAJ

Po 25c komad:

- MOJA DEKLE JE ŠE MLADA
Naročite pri
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York

Poučni spisi

- ANGLEŠKO SLOVENSKO BEKILO.** Sestavljen dr. F. J. Kern. Vezan. Cena \$2.00
- BODOČI DRŽAVLJANI** naj naredijo knjigice — "How to become a citizen of the United States". V tej knjigi so vse pojasnitve in navodila za naseljenca. Cena 35 centov
- DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK.** Spisal Franjo Dolar. 278 strani. Cena trda vez \$1.50
Zelo koristna knjiga za vsakega živinorejca; opis raznih bolezni in zdravljenje; silka.
- GOVEDOREJA.** Spisal R. Zegvar. 143 strani. 8 slik. Cena \$1.—
- KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU.** 111 strani. Cena 50c
- MLERARSTVO.** Spisal Anton Pavč. 8 slikami 168 strani. Knjiga za mlakarje in ljubitelje mlekarnstva sploh. Cena .50c
- OKRITJE AMERIKE.** Spisal st. MAJAR. Trije deli: 162, 141, 133 strani. Cena mehko vez Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c
- UMNI ČEBELAR.** Spisal Frank Lakmayer. 163 strani. Cena \$1.—
- ZDRAVILNA ŽELIŠČA.** 62 strani. Cena .25c

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

KUPITE
DEFENSE SAVINGS BONDS
in STAMPS